

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 119. An argumenta Adversariorum contra sufficientiam attritionis ita solvi possint, ut plenè satisfiat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42624

prædominantem, adeoque non poterit debite pœnitere, nec salvari, quod durissimum est dicere, ergo.

Q. 119. *An argumenta Adversariorum contra sufficientiam attritionis ita solvi possint, ut plene satisfiat.* R. Posse, nam præter hæctenus soluta, non invenio nisi sequentia :

Obji. 1. In Epist. 1. Joan. c. 3. v. 14. dicitur, 864.

Qui non diligit, manet in morte. 1. ad Corinth. 13.

Si charitatem non habuero, nihil sum, nihil mihi prodest. Similiter loquuntur SS. PP. apud *Le Drou*

d. 3. c. 1. B. Ad 1. S. Joannem ibi agere de dilectione fraterna, quam nemo dicit esse partem

Sacramenti Pœnitentiæ. Quòd si loqueretur etiam de dilectione Dei, sensus esset, qui non

implet præceptum charitatis, quando obligat, manet in morte, nec salvabitur : negamus au-

tem obligare ratione Sacramenti Pœnitentiæ.

Et similiter dicit Christus, *qui habet mandata mea*

& servat ea, ille est, qui diligit me : non debere au-

tem omnia mandata servari ex motivo chari-

tatis, certum est ex dictis l. 1. n. 691. & l. 2. n. 132.

Ad 2. Apostolus loquitur de charitate, ab-

strahendo ab habituali & actuali, nam multa,

quæ ibi dicit, conveniunt habituali, multa a-

ctuali : Itaque tantùm vult ad salutem requiri,

finaliter habitum charitatis, actum autem quan-

doque per vitam, nempe quando præcipitur :

de cætero nullum ibi sermonem habet de Sa-

cramento Pœnitentiæ, ergo multò minùs ad il-

lud requirit actum charitatis. Alia loca Scriptu-

ræ vel Patrum, quæ pro justificatione requirunt

charitatem, loquuntur de justificatione extra

Sacramentum : quod maximè dicendum est

de illis, quæ afferuntur ex antiquo testamento,

de illis, quæ afferuntur ex antiquo testamento,

cum ibi non fuerit Sacramentum Pœnitentiæ, lex autem naturalis tum exigebat contritionem, non ex necessitate absoluta, sed quia Deum non instituerat aliud medium justificationis, quale nunc longè faciliùs habemus per Sacramentum.

865. *Obji. 2.* Lex antiqua erat timoris, lex autem nova est amoris, ideoque *S. Th. 1. 2. q. 107. a. 1. O.* vocat legem charitatis, ergo ad Sacramentum novæ legis requiritur amor ex charitate. *R. 1.* Si argumentum valet, ergo in lege nova nullus actus est bonus, qui non est ex charitate, quod secundùm dicta l. 2. n. 132. certò falsum est. *R. 2. n. conseq.* Lex antiqua erat timoris, quia Deus externis terroribus urgebat observationem illius: Lex nova est amoris, quia per incarnationem Verbi exhibuit nobis maximum amorem, séque magis placabilem & veluti familiarem reddit per Sacramenta, præsertim Eucharistiæ, ideoque conveniens est, ut nos reciproce moveamur amore ad observationem mandatorum ipsius, sed non ideo obligamur servare ea ex motivo charitatis, uti certum est ex dictis ibidem l. 2. n. 132.

Inst. 1. Sacramentum novæ legis non potest suscipi nisi ab eis, qui pertinent ad novum testamentum, sed qui agunt & aguntur timore pœnæ seclusâ Dei dilectione, non pertinent ad novum testamentum, sed ad vetus, uti colligitur ex c. 8. v. 15. ad Roman., *Non accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, ergo.* Ita *Marbesius q. 10 arg. 4. R. n. min.* nam *per fidem Christi pertinet homo ad novum testamentum, S. Th. 1. 2. q. 106. a. 1. ad 3.*

Inst.

Inst. 2. Christus *Matth. 5. v. 17.* dicit, *Non veni solvere legem sed adimplere*, ergo pro justificatione manet eadem obligatio amoris Dei. *R. 1.* Ergo sicuti in antiqua lege requirebatur amor perfectus, ita requiretur in nova. *R. 2.* ergo pro justificatione manet obligatio amoris Dei, si non suscipiatur Sacramentum, c, si hoc suscipiatur, n. Et hoc est privilegium novæ gratiæ, quam addidit Christus, ut etiam sine amore possit vi Sacramenti obtineri justificatio.

Obji. 3. Pœnitentia debet esse tristitia *secundum Deum*, uti colligitur ex 2. *ad Corinth. 7.* sed attritio non est tristitia *secundum Deum*, sed *secundum se ipsum*, attritus enim non dolet de peccato, quia est malum Deo, sed quia est sibi attrito malum, ergo. *R. n. min.*, quia quamvis attritio sit de malo attriti, tamen simul est tristitia *secundum Deum*, in quantum elicitur ex fide in Deum, ex spe & amore concupiscentiæ erga Deum. 866.

Inst. S. Th. lect. 3. in eum locum Apostoli dicit ex amore, quo diligitur Deus, causari tristitiam, quæ est *secundum Deum*. *R.* Non dicit semper causari ex amore perfecto, sed saltem imperfecto, qualis est amor concupiscentiæ: & ideo amore illum, qui tristitiam *secundum Deum* causat, opponit amori sæculi, cui etiam opponitur amor concupiscentiæ, quo ferimur erga Deum in beata æternitate possidendum.

Obji. 4. Ut dolor valeat, peccatum debet in se & *secundum se* displicere voluntati, sed per dolorem ex metu non displicet peccatum in se & *secundum se*, ergo. *Prob. min.* Peccatum displicet propter pœnam, ergo non in se & *secundum se*. *R. n. min.* *Ad prob. n. conseq.* nam si

doleam de peccato propter bonitatem Dei offensi, secundum omnes peccatum displicet in se & secundum se, quia nempe peccatum in se & secundum se opponitur bonitati Dei, ergo similiter si doleam de peccato propter poenam, peccatum in se & secundum se displicet, quia displicet secundum intrinsecam malitiam suam, per quam est inductivum talis poenae.

868. *Obji. 5.* Dolor ad Sacramentum requisitus debet esse detestatio peccati prout est offensa Dei, ergo prout peccatum est malum Deo. Et ideo *S. Th. 3. p. q. 86. a. 3.* O. dicit ad veram poenitentiam pertinere deserere peccatum, in quantum est contra Deum. *R.* Debet esse detestatio peccati prout est offensa Dei ut summe boni, n. ut praemiatoris, ut punitoris, aut ut primae regulae omnis honesti, c. ant. & n. consequ. Et ex hoc patet ad *S. Th.*, nam ad poenitentiam sufficit deserere peccatum, in quantum est contra Deum ut praemiatorem, punitorem, vel regulam honesti. Et quod detestari peccatum *tantumquam Dei offensam* non sit actus elicited a sola charitate, docet expressè *S. Th. q. 85. a. 2. O.*, ubi dicit poenitentiam esse specialem virtutem, adeoque ratione motivi distinctam a charitate, quia intendit destructionem peccati, *in quantum est Dei offensa.*

869. *Obji. 6.* Malitia peccati consistit in hoc, quod homo creaturam amet praeter Deo, ergo dispositio ad remissionem peccati debet esse talis, ut homo Deum amet praeter omni creatura. *Conf.* nam peccator habet creaturam pro fine, cui, ergo ut convertatur, debet iterum habere Deum pro fine, cui, ergo amare Deum propter Deum ipsum. *R.* Ergo dispositio ad remissionem

nem peccati debet esse talis, ut amet Deum præ
 omni creatura, amore amicitiae, n., concu-
 piscitiae, c., sic autem amat per attritionem ex
 spe possidendi Deum, ideoque amor concu-
 piscitiae secundum dicta n. 827. in Resp. 3. est
 hoc sensu super omnia, quòd vi illius homo sit
 paratus potius negligere omnia bona & pati o-
 mnia mala quàm Deum pro æternitate non ha-
 bere vel iterum perdere per peccatum. *Ad Conf.*
dist. conseq. Ergo ut convertatur perfectè &
 sufficienter pro justificatione sine Sacramento,
 debet iterum habere Deum pro fine, cui, c., ut
 convertatur imperfectè attamen sufficienter
 pro justificatione in Sacramento, n., Deus enim
 hoc non requisivit, sed propter infinita Christi
 merita nobis applicanda per Sacramentum, vo-
 luit hoc fieri per illud ipsum Sacramentum,
 quod non fiebat ex vi solius actûs, quem habet
 pœnitens.

Inst. 1. Qui per peccatum convertitur à Deo
 ad creaturam, ille creaturam præfert Deo ergo
 qui per pœnitentiam, convertitur à creaturis ad
 Deum, atqui attritus non præfert omnibus creaturis,
 atqui attritus non præfert Deum sibi ipsi, sed
 hoc fit per solam charitatem, ergo attritus verè
 uou convertitur ad Deum. &. Peccans, creatu-
 ram in se non præfert Deo in se, scit enim sem-
 per Deum esse infinite digiorem omni crea-
 turâ, sed fruitionem creaturæ præfert fruitioni
 Dei: Et similiter qui per attritionem converti-
 tur à creaturis ad Deum, ille fruitionem Dei,
 quem vult ut finem ultimum, præfert fruitio-
 ni omnis creaturæ, hoc autem fit sine chat-
 ritate.

Inst. 2. Qui sibi amat divitias, plùs amat se
 quàm

quàm divitias, ergo qui sibi amat Deum, plùs amat se quàm Deum, hoc autem est inordinatum. & n. conseq. qui sibi amat divitias, vult illas ùt purum medium suæ felicitatis: è contrà qui sibi amat Deum, vult Deum ùt suum finem ultimum, quo felix sit, ergo non excluditur, quin plùs amet Deum quàm se, saltem per alium actum concomitantem.

Inst. 3. Attritio ex amore concupiscentiæ habet peccatorem pro fine, cui, ergo non convertit peccatorem ad Deum sed ad seipsum. & Ergo non convertit peccatorem ad Deum, perfectè, c, imperfectè, n, hoc ipso enim, quòd respiciat Deum, & avertat peccatorem à peccato, quod peccatum avertebat à Deo, jam iterum convertit peccatorem ad Deum: Et ratio à priori est, quia quamvis amor concupiscentiæ convertat nos ad nos ipsos tanquam ad finem proximum, cui, tamen non sistimus in nobis tanquam in fine ultimo, sed manemus, vel habitu, vel per alium actum, saltem suo tempore ordinamur ad Deum tanquam finem ultimum, cui, in quem nunc ille amor concupiscentiæ tendit tanquam in finem, qui, non excludendo alteram relationem ad Deum tanquam ultimum finem, cui, quamvis ipse de facto ita non referat: hoc autem sufficit, quia sicuti per peccatum ita convertimur ad creaturam, ut ex amore creaturæ velimus facere aliquid, quo privamur Deo, sic per attritionem ex amore concupiscentiæ ita amamus honestatem aliquam creatam, v.g. quæ relucet in desiderio assequendæ beatitudinis vel declinandæ gehennæ, ut detestemur peccatum, quo privati sumus Deo, velimusque nunquam ampliùs facere aliquid, quo

quo privemur Deo, ergo sufficienter convertimur ad Deum.

Inst. 4. Timor non convertit ad illum, qui 870.
timetur, sed potius facit, ut fugiatur, eò quòd timeantur pœnæ ab illo. &. Timor sine amore concupiscentiæ & sine proposito servandi omnia præcepta illius, qui timetur, non convertit ad illum, transeat, timor habens adjunctum amorem concupiscentiæ & propositum servandi omnia illius præcepta, adeoque & illum suo tempore amandi super omnia, ille non convertit ad eum, qui timetur, n., talis autem timor est nostra attritio.

Inst. 5. Aristoteles. 2. Rhetor. c. 4. ait: *Nemo eum, quem metuit, amat.* &. *Nemo eum, quem cum inhonesta servilitate metuit, amat, c., quem sine inhonesta servilitate metuit, attamen serviliter, subdistinguo, non amat amore perfecto amicitiae, de qua ibi agit Aristoteles, c., nunquam amat amore concupiscentiæ, n., & experientia docet oppositum, nam honesti servi & timent & ament Dominos, quos etiã offendere nolunt.*

Obj. 7. Si rebellis petens veniam à Rege diceret, *doleo de rebellionè, non gratiã tuã, sed propter me, ne me punias,* interim pergeret non habere benevolentiam erga Regem suum, dignus non esset, ut ad ejus amicitiam admitteretur, ergo nec peccator per solam attritionem se convertens ad Deum. &. *I. Dato antec. n. conseq., nam talis rebellis sic loquens præferret contemptum personæ regiæ non introsipientis cor illius, quod non est de attrito respectu Dei. Quòd si supponas abesse hunc contemptum & actum istius rebellis esse honestum, eundemque rebellem in corde dolere de offenso Rege, demissè pete-* 871.

pete-

petere eum sibi reconciliari, paratum esse imposterum ei servire in omnibus ac etiam velle, quando tenebitur, amare perfecto amore amicitiae, quæ omnia sunt in attrito respectu Dei offensi. R. 2. Talis rebellis non esset dignus, ex vi talis actus, ut admitteretur ad amicitiam Regis, c., non esset dignus ex vi illius actus tanquam dispositionis, quâ positâ Rex promississet veniam propter alicujus alterius merita vel intercessionem, v. g. alterius Regis, n. Jam verò Deus promisit, quòd positâ attritione cum Sacramento vellet dare veniam, non ex vi vel merito attritionis secundum se, sed ex vi attritionis cum Sacramento, cui infinita Christi merita privilegium illud impetrârunt.

872. *Obji.* 8. Habitus fidei & spei non recuperantur à peccatore, nisi prævio actu fidei & spei, ergo nec habitus charitatis nisi prævio actu charitatis. Hoc argumentum vocat *Palav.* validissimum. R. 1. Si argumentum valet, ergo etiam habitus, v. g. temperantiæ & reliquarum virtutum non recuperantur à peccatore nisi prævio actu temperantiæ & reliquarum virtutum, quòd apertè falsum est, ergo argumentum illud non est validissimum sed prorsus nullum. R. 2. n. conseq. Actus fidei & spei prærequiruntur ante Sacramentum Pœnitentiæ, non quia per Sacramentum recuperari debent isti habitus, sed quia actus illarum virtutum sunt specialiter necessarii ad dolorem supernaturalem, uti dictum est l. 2. à n. 15., qualiter necessarius non est actus charitatis, sine qua dari possunt actus supernaturales aliarum virtutum.

Obji. 9. Dolor ad Sacramentum requisitus debet esse actus virtutis, sed dolor ex timore non

non est actus virtutis, quia timor non est virtus, sed tantum numeratur inter dona Spiritus sancti, ergo. R. n. min. sicut enim fortitudo, pietas, sunt dona Spiritus sancti, in quantum faciunt promptè sequi inspirationes divinas, in quantum autem faciunt promptè sequi imperium rationis, sic sunt virtutes, uti habet S. Tho. 1. 2. q. 68. a. 1. O., ita etiam timor Domini est non tantum donum Spiritus sancti, secundum dicta n. 820., sed etiam virtus potens habere actus efficaces excludentes omnem voluntatem peccandi.

Q. 120. An sententia tenens attritionem sufficere cum Sacramento, sit practice certa. R. G. 1. Negat Le Drou d. 4. c. 4. sed plurimi affirmant, nam Amicus d. 12. n. 12. & Esparza q. 89. a. 8. vocant indubitam: Arjdek. tom. 2. p. 2. tr. 1. c. 3. q. 21. dicit videri ita securam, ut amplius de ea prudenter dubitari non possit: Tann. d. 6. n. 68. Cón. De Sacram. q. 62. n. 33. vocant satis certam: Prapof. Prado, Salas, Viva hoc anno 1711. Francofurti recusum, in q. prodroma n. 20. moraliter certam: Suar. Less. Rayn. Fernand. Diana, Martinon, Perez, Mlodz d. 4. q. 2. p. 1. Castrop. t. 23. p. 7. n. 1. Dicast. d. 6. n. 145. Illf. n. 32. absolute certam: Card. de Lugo d. 5. n. 137. Sporer, Bosco, communem & certam: Filliut. Oropega, Herinx d. 2. n. 41. Francol. de discipl. poen. l. 3. c. 6. § 5. certam in praxi: Fr. Lugo, Bonett. Mald. Le Dent tutam in praxi: Aversa q. 11. s. 4. tutam post Tridentinum: Gorm. à n. 448. practice & indubie certam: Estrix & Cardenas certam & omnino tutam: Leander à SS. Sacram. Paulus de palatio, Seraphinus à Conceptione vocant certissimam: Bonasp. & Arriaga d. 17. n. 25. dicunt videri

873.

deri